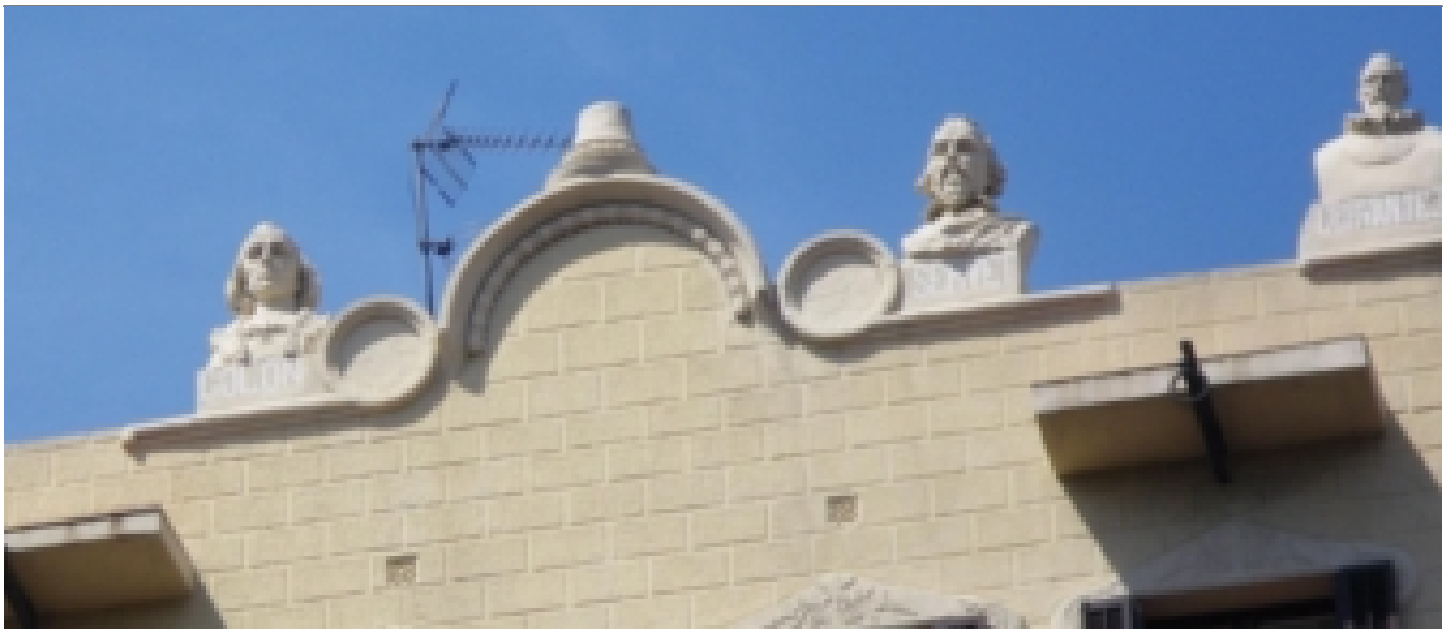

La casa Servent de Barcelona té una imatge d'en Cervantes a la façana

Autor: Leandre Martí
Data de publicació: 25-10-2010

Leandre Martí descobreix un missatge en clau enviat des de la Barcelona del 1910 i a l'INH ens hem quedat amb la boca oberta. A hores d'ara encara ens costa de tancar-la.

Barcelona és una ciutat amb molta història i molt vital. Gairebé sempre hi ha alguna cosa al carrer que et crida l'atenció. Un dia vaig decidir de portar damunt una càmera digital compacta, d'aquestes que no fan nosa, perquè volia observar la vida al meu voltant i també els edificis. Passejant pel carrer trobes un munt de detalls: aquí un edifici gòtic, allà una ceràmica, més enllà una imatge, un escut, una façana, un esgrafiat, la forja d'un balcó, etc. Ara bé: fa uns dies, tot baixant pel carrer Gran de Gràcia, mirant les parets, vaig ensopegar amb un edifici que porta el número 7. Al damunt de tot hi ha unes figures. Per ser més concret, quatre. I porten el nom corresponent. Així, puc llegir d'esquerra a dreta els noms de Fivaller (Civaller) Colon, Servet, i Cervantes.

No cal dir la sorpresa que em vaig endur. Ràpidament, em vaig posar a fer fotos com si d'un moment a l'altre es pogués esvair el que estava veient. Vaig buscar per tota la façana, per si hi havia la data de construcció, però no era el cas. Ara bé, damunt la porta hi ha dues lletres: R i S enllaçades. Vaig pensar interrogar algun veí que sortís de l'edifici. Però no sortia ningú i es feia tard. Quan vaig tornar a casa, de seguida em vaig posar a internet a cercar informació. Em va costar una mica, però al final vaig trobar això a la pàgina web www.ub.es/geocrit/b3w-222.htm, amb l'explicació següent:

"Parada 4: Gran de Gràcia, 7:

En frente de la Casa Fuster, la fachada de la Casa del Río o Servent (edificio modernista de 1910, destinado a residencia plurifamiliar) no se limita a presentar una ornamentación muy al gusto de la época, sino que coronando la casa, por encima de los dos últimos pisos añadidos con posterioridad y de orientación noucentista, ofrece una pequeña

muestra del espíritu cultural del momento, reflejado en cuatro bustos de personajes significativos: de derecha a izquierda, Cervantes, Servet, Colón y Fivaller (quizá el menos conocido de los cuatro, Fivaller fue consejero de la ciudad de Barcelona entre los siglos XIV y XV, y durante la Renaixença fue recuperado como símbolo de las libertades municipales frente al poder del rey)."

Penso que això no pot ser casual. Primer, perquè els bustos estan posats per ser vistos des de fora, si bé amb certa discreció, i no pas des de dins, com seria propi d'un admirador dels personatges. Estem parlant d'un lloc privat, com és un terrat. Com s'explica? La meva interpretació és que els quatre rostres tenen tota la idea de ser un missatge subtil, perquè, primer de tot, estan posats per ordre cronològic. A més a més, no són uns personatges qualssevol. Tenen en comú que a cap dels quatre no se'ls coneix ni data, ni lloc de naixement certs. D'una manera o altra estaven enfrontats amb el poder del moment i van ser perseguits o silenciats per aquest poder.

Llavors, la meva lectura és que En Cervantes –o com diu en Jordi Bilbeny, en Servent– ens està dient: "A mi també, com aquests, m'estan canviant els orígens. També sóc català i també m'estan canviant la meva història". No és estrany, doncs, que si els aparellem trobarem relacions entre ells. En Fivaller i en Colom són part de dues famílies amb casa a Barcelona i poca simpatia pels Trastàmara. Per les seves biografies sabem que no van coincidir en el temps. Ara bé, ambdós tenen una vinculació amb la mar. D'en Colom no cal dir-ne res, però d'en Fivaller sabem que al 1407/8 es patró d'una de les galeres que la ciutat de Barcelona va enviar a Avinyó per traslladar el Papa Benet XIII a Cotlliure.

Així mateix, en Cervantes ens diu que el seu pare era un metge: "Mi padre, cirujano barbero sangrador y vulgar sacamuelas...". Un metge que "tiene en su biblioteca un opúsculo de Miguel Servet que trata de la circulación sanguínea". També ens diu que "tiene un libro de Andrés Vesalio [metge] titulado De humanis corpore fabrica", i que aquest "Vesalio se había formado en la Sorbona con Miguel Servet". Finalment, insisteix que el seu pare "admiraba a Vesalio. Le había conocido en Valladolid, en el cincuenta y nueve".(1) Però el més sorprenent de tot plegat, com ja deureu haver vist, és que aquesta casa on apareix la imatge d'en Cervantes es diu Casa Servent. La relació entre els dos cognoms, doncs, es fa inevitable i potser és el que ens podria haver volgut dir el propietari que va fer esculpir els quatre personatges: que Servent és Cervantes o que Cervantes és Servent.

Leandre Martí

(1) Cf. ANTONIO CAVANILLAS DE BLAS, El Prisionero de Argel; Editorial Grijalbo, Barcelona, 2005, p. 36-38.